

Bundel 6

GSA

1. GSA-handleiding voor leerlingen

In deze handleiding word je op weg gezet om samen met andere geïnteresseerde leerlingen een GSA op je school op te starten.

Een GSA is een groep leerlingen die vindt dat iedereen op hun school de vrijheid moet hebben om te kunnen zijn wie ze zijn, zonder zich daarvoor te hoeven schamen of verantwoorden.

De letters GSA staan voor **Gender And Sexuality Alliance**: een verbond tussen allerlei seksuele oriëntaties, genderidentiteiten en genderexpressies.

1.1. Het GSA-vijfstappenplan

Hoe start je op jouw school een GSA in 5 stappen?

Heb je nog geen GSA op jouw school, maar wil je er wel één oprichten, lees dan het GSA-vijfstappenplan.

- **Stap 1: Ga op zoek naar mensen die samen met jou een GSA willen opzetten.**

Dat kunnen gewoon je vrienden en vriendinnen zijn, je klasgenoten of leden van de leerlingenraad. De kracht van de GSA is dat iedereen, hetero of LGBT+, samen aan de school laat zien dat iedereen zichzelf moet kunnen zijn.

Let er wel op dat je niemand onder druk zet om een coming-out te doen.

- **Stap 2: Pak jullie agenda's! Leg een datum en tijdstip vast voor jullie eerste bijeenkomst.**

Dat kan op school zijn of bij iemand thuis, zolang het maar veilig is voor iedereen.

Het is handig om een aantal basisregels in acht te houden:

- Deelname zegt niets over iemands seksualiteit of genderidentiteit.
- Iedereen wordt met respect behandeld.
- De bijeenkomsten zijn vertrouwelijk.
- Kom je afspraken na als je acties organiseert.
- Spreek vaste momenten af om bij elkaar te komen (bijvoorbeeld elke maand).

- **Stap 3: Bedenk je eerste GSA-actie**

Wat gaan jullie als eerste actie doen? Hangen jullie je school vol posters? Organiseren jullie een safe space (een veilige plek waar iedereen welkom is)? Houden jullie een petitie of schrijven jullie een stuk in de schoolkrant?

TIP:

Het is handig om tijdens de eerste bijeenkomst al een actieplan uit te schrijven, met daarin de volgende punten:

- Wat willen jullie bereiken met jullie GSA?
- Welke acties willen jullie graag uitvoeren?
- Wat is er allemaal voor nodig?
- Maak een goede taakverdeling: wie hebben jullie nodig om de acties uit te werken?
- Wanneer zullen de acties plaatsvinden?

• **Stap 4: Laat de directie weten wat je van plan bent.**

Dit kan heel belangrijk zijn in het krijgen van steun voor je plannen. Directies zijn er zich soms niet van bewust dat er LGBT+-jongeren zijn op hun school die niet uit de kast durven komen of zich er niet veilig voelen. Laat ze dus weten wat leerlingen werkelijk meemaken; op die manier zullen jullie eerder steun krijgen.

Wil de schoolleiding je niet ondersteunen met je plannen, maar wil je toch dat er een GSA komt? Je kan een leerkracht vragen om jullie te helpen, of je kan contact met ons opnemen via info@paars.be. We gaan dan een gesprek aan met de directie.

• **Stap 5: Voer je plannen uit**

Zorg dat je eerste actie opvalt en maak vooral veel reclame om je GSA zo goed mogelijk zichtbaar te maken. Zichtbaarheid is heel belangrijk. Er zijn verschillende manieren om jullie GSA te promoten. Je kan bijvoorbeeld **posters ophangen** met een oproep om mee te werken (zie GSA-startpakket).

Een goed idee is ook om (in overleg met de directie) een mail te sturen naar alle leerlingen en leerkrachten van je school, waarin je vertelt dat er een GSA is opgericht en waarom. Je zal merken dat je GSA in no time het gespreksonderwerp van de dag wordt. En dat is natuurlijk precies wat je wil: dat erover gesproken wordt!

1.2. GSA-acties tijdens het schooljaar

Natuurlijk kunnen jullie bij het begin van het jaar al bekijken (eventueel met behulp van onze 'Inspiratiebundel voor scholieren'), wat jullie allemaal willen doen op de 'PAARS-dag' zelf en in aanloop daar naartoe.

Daarnaast zijn er nóg dagen die jullie eventueel met de GSA in de picture kunnen zetten.

Enkele voorbeelden:

- Week Tegen Pesten (eind september)
- Coming Out Day (11 oktober)
- Internationale Dag van de verdraagzaamheid (16 november)
- Valentijn, het feest van de liefde (14 februari)
- Internationale Dag Tegen Halebifobie en Transfobie: 17 mei (PAARS)

Met dank aan çavaria en COC Nederland

Meer info over GSA in Nederland: www.gsanetwerk.nl

Gratis GSA-startpakket

Om jullie te helpen bij het oprichten van een GSA op jullie school hebben we een gratis GSA-startpakket ontwikkeld, dat iedereen kan aanvragen bij info@paars.today. Het pakket bevat drie A1 affiches met een oproep om mee te helpen om een GSA op de school op te starten, 18 buttons met de voornaamwoorden 'hij/hem', 'zij/haar' en 'die/hun', 4 genderneutrale wc-stickers, 18 GSA-stickers en 10 paar paarse veters.

1.3. GSA-manifest

Met dit manifest kan de school samen met de leerlingen een 'officiële verbintenis' aangaan om een GSA op de school op te starten.

Wij, leerlingen van: (naam school)

In: (plaats)

Hebben besloten om een GSA op te richten.

Sommige leerlingen hebben te maken met pesten, uitsluiting en in sommige gevallen zelfs met geweld. Bovendien durven niet alle leerlingen open te zijn over hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit.

Onze GSA wil ervoor zorgen dat op onze school iedereen zich veilig kan voelen en zichzelf kan zijn.

Door ondertekening van dit manifest belooft de directie van: (naam school)

Zich in te zetten tegen discriminatie, pesten, uitsluiting en geweld.

Te zorgen voor een veilige omgeving voor alle leerlingen.

De GSA te ondersteunen.

Namens de GSA: (handtekening vertegenwoordiger GSA)

Namens de school: (handtekening directie)

Getekend op: (datum)

2. GSA-handleiding voor leerkrachten

In deze handleiding word je op weg gezet om samen met geïnteresseerde leerlingen een GSA op je school op te starten.

Een GSA is een groep leerlingen die vindt dat iedereen op hun school de vrijheid moet hebben om te kunnen zijn wie ze zijn, zonder zich daarvoor te hoeven schamen of verantwoorden.

De letters GSA staan voor **Gender And Sexuality Alliance**: een verbond tussen allerlei seksuele oriëntaties, genderidentiteiten en genderexpressies.

Scholen zouden sociaal veilige plekken moeten zijn waar iedereen zichzelf moet kunnen ontwikkelen tot hun beste zelf. Dit kan alleen als scholen inclusief denken.

Waarom is het een goed idee om een GSA op school te hebben?

- Het heeft een positieve invloed op de schoolprestaties.
- Het verhoogt het veiligheidsgevoel van LGBT+-leerlingen.
- Het verhoogt het positief welzijn van álle leerlingen.
- Het leidt tot minder spijbelen.

Waarom de heteronorm doorbreken?

“Het onderwijs is de plek bij uitstek om de heteronorm in vraag te stellen en te bespreken, om attitudes bij te stellen en stereotypen te doorbreken. Jongeren krijgen nog vaak een wereldbeeld voorgeschoteld waarin iedereen heteroseksueel is. Door zichtbaarheid te geven aan holebi's en transgenders op een laagdrempelige manier, willen we werken aan veilige scholen waar iedereen zichzelf kan zijn!

GSA's kunnen een grote rol spelen in het creëren van zichtbaarheid van LGBT's. We laten jongeren zelf het initiatief nemen tot het bespreekbaar maken van het thema in de school. Leerlingen weten zelf het best wat er speelt op hun school en welke aanpak het beste zal werken. We maken dus gebruik van de **inside-outmethode**.

Maar is dit nog steeds nodig?

“We krijgen regelmatig vragen binnen van leerlingen die aangeven iets te willen doen op hun school. Net omdat ze niet volledig zichzelf kunnen zijn, gepest worden of niet uit de kast durven komen. We zien dan ook vaak dat scholen graag iets willen doen, maar niet goed weten hoe ze dit moeten aanpakken. Het is belangrijk dat de school leerlingen de kans geeft om zelf op te komen voor hun rechten en pestgedrag op die manier tegen te gaan.

Gelukkig zijn er méér jongeren die spontaan deelnemen aan acties, net omdat ze het belangrijk vinden dat hun school een plek is waar iedereen zichzelf kan zijn.”

Lozano Lafertin
Educatief medewerker çavaria

De GSA in de lerarenkamer

Is het vanzelfsprekend dat die ene openlijk homoseksuele leerkracht op school de GSA ondersteunt? Is het logisch dat je leerlingen die transgender zijn doorstuurt naar die ene transgender collega?

Wordt er alleen gesproken over gender- en seksuele diversiteit op school als LGBT+-leerkrachten dit doen?

Veel LGBT+-leerkrachten vinden terecht dat de verantwoordelijkheid voor een open sfeer rond gender- en seksuele diversiteit op school bij iedereen ligt en niet alleen bij hen. Hoewel ze misschien ervaringsdeskundigen zijn op dit gebied, betekent dit nog niet dat zij (alleen) deze kar moeten trekken. Zorg er dus voor dat ook hetero collega's zich verantwoordelijk voelen voor dit onderwerp.

- **TIP 1**

Ga samenzitten met leerkrachten die openlijk uit de kast zijn en hebben aangegeven dat ze zich willen inzetten voor het LGBT+-thema. Vraag wat hun ervaringen zijn met LGBT+ zijn op school. Bekijk hoe elke leerkracht op je school zijn rol kan spelen in het GSA-verhaal.

- **TIP 2**

Neem initiatief als de werksfeer op jouw school onveilig is. Hoe kan je van leerlingen verwachten dat ze zich veilig voelen, als de leerkrachten van wie ze les krijgen zichzelf niet kunnen zijn?

- **TIP 3**

Verdiep je in hoe diversiteit ingebed is op school. Is er een diversiteitsbeleid? Is er een vertrouwenspersoon en hoe functioneert deze? Krijgen leerkrachten die uit de kast zijn alle steun van de schoolleiding? Wat staat er in het schoolreglement over discriminatie en respect?

(Eventueel kan de school gebruik maken van vorming of trajectondersteuning; zie kader 'Vorming')

Vorming

Eenmalige vorming of trajectbegeleiding

Vorming of trajectbegeleiding van çavaria rond het LGBT+-thema en hoe PAARS daarin past. Wordt gegeven aan leerkrachten op maat van de school.

Dankzij ondersteuning van de overheid kan de prijs voor deze ondersteuning laag worden houden. Contacteer çavaria voor meer info of boekingen via onderwijs@cavaria.be of via tel. 09 223 69 29.

Raamwerk & opleiding Seksualiteit en Beleid

Met het Raamwerk Seksualiteit en Beleid van Sensoa, ontwikkel je een schoolbeleidsplan over seksualiteit en lichamelijke integriteit. Dit beleid zorgt voor duidelijkheid en veiligheid voor alle jongeren binnen een organisatie of school.

Download gratis het Raamwerk Seksualiteit en Beleid voor het onderwijs op onze website en op www.sensoa.be/raamwerk-seksualiteit-en-beleid#title1.